

Nacionalni viri za učitelje

Orodje za samoocenjevanje
in akcijski načrt

Funded by
the European Union

Samoocenjevanje digitalnega dobrega počutja: praktično orodje za učitelje

Ta dokument je del **nacionalnih virov za učitelje digi.well**¹ in predstavlja proces samoocenjevanja, ki šolam pomaga razmisliti o njihovem trenutnem pristopu k digitalnemu dobremu počutju ter pridobiti praktične vpogleda za oblikovanje bolj zdravega digitalnega okolja za celotno šolsko skupnost. Proces samoocenjevanja je sestavljen iz treh korakov: [samoocenjevalnega vprašalnika](#), [rubrike za ovrednotenje in akcijskega načrta](#).

Pomen celostnega šolskega pristopa

Kot kažejo ugotovitve projekta, digitalnega dobrega počutja ni mogoče učinkovito obravnavati izolirano; sistemske spremembe namreč zahtevajo usklajen pristop na vseh ravneh.

Orodje za samoocenjevanje:

- **Spodbuja refleksijo:** učiteljem pomaga razmisliti o tem, kako se digitalno dobro počutje spodbuja in podpira na njihovi šoli. Spodbuja jih k razmisleku o lastnem pristopu in o trenutnem pristopu šole na štirih ključnih področjih – vodenje, infrastruktura in oprema, pravila ter praksa – ter o tem, kako ta področja vplivajo na dobro počutje učencev, zaposlenih in širše šolske skupnosti.
- **Spodbuja skupno vizijo:** skupno opredelitev digitalnega dobrega počutja na ravni šole pretvori v nabor merljivih politik in praks ter zagotavlja, da vsi delujejo v smeri skupnih ciljev.
- **Sega onkraj incidentov:** nacionalne ugotovitve kažejo, da šole pogosto ukrepajo šele *po* incidentih (npr. v primeru spletnega nasilja). Samoocenjevalni vprašalnik usmerja pozornost na preprečevanje in stalno izboljševanje ter prispeva k prehodu iz reaktivne v proaktivno digitalno kulturo šole.
- **Opolnomoči učitelje:** učiteljem omogoča, da jasno izrazijo svoje potrebe in neposredno prispevajo k oblikovanju šolskih politik, hkrati pa pomaga naslavljanje zaznane pomanjkanje pripravljenosti in virov ter prepoznati prednosti in priložnosti za izboljšanje digitalnega dobrega počutja v šoli.

¹ Projekt [digi.well](#) je 24-mesečni projekt, financiran s strani Evropske unije. Njegov cilj je raziskati, razvijati in spodbujati celostni šolski pristop k dobremu počutju v digitalnem svetu, pri čemer temelji na poglobljenem razumevanju potreb otrok, mladih, učiteljev in širšega kroga šolskih strokovnjakov ter vključuje razvoj in uvajanje nabora orodij za samoocenjevanje, krepitev zmogljivosti in ozaveščanje.

Samoocenjevalni vprašalnik

Prvi korak v procesu samoocenjevanja *digi.well* je [samoocenjevalni vprašalnik](#), osrednji element celostnega šolskega pristopa projekta. Razvit je na podlagi projektnih raziskav in nacionalnih posvetovanj ter zasnovan kot pomemben vir, ki šolam omogoča prehod od zgolj ozaveščenosti k trajnim in merljivim spremembam šolske kulture.

Njegov glavni namen je vodstvu šole, vodstvenim ekipam in učiteljem zagotoviti strukturiran in skupen proces za vrednotenje digitalnega dobrega počutja ter za oblikovanje ciljno usmerjenega akcijskega načrta.

Kaj meri Samoocenjevalni vprašalnik: štiri področja

Samoocenjevalni vprašalnik *digi.well* je zasnovan na podlagi štirih medsebojno dopolnjujočih se področij, kar omogoča celostno vrednotenje digitalnega dobrega počutja v šoli. Vrednotenje teh področij šoli omogoča uresničevanje celostnega šolskega pristopa k digitalnemu dobremu počutju:

- **Vodenje:** obravnava uvajanje celostnega šolskega pristopa k digitalnemu dobremu počutju, ki vključuje izkušnje in potrebe učencev ter učiteljev ter aktivno vključuje širšo šolsko skupnost, vključno s starši/skrbniki, strokovnjaki in zunanjimi deležniki.
- **Infrastruktura in oprema:** Nanaša se na potrebo po razmisleku o vlogi digitalne tehnologije v šolski infrastrukturi, pri čemer je pomembno zagotoviti, da se vidiki dobrega počutja upoštevajo pri vlaganjih v povezljivost, digitalno opremo, dostop do spletnih virov ali platform za spletno poučevanje in učenje.
- **Politike:** nanaša se na vrste politik, ki jih šola uvaja na področju digitalnega dobrega počutja, ter na način njihovega izvajanja in vrednotenja v praksi.
- **Praksa:** obravnava, kako učitelji vključujejo vidike dobrega počutja z uporabo digitalnih tehnologij v razredu, vključno z razmislekom o pedagoški vrednosti ter ozaveščanjem o tveganjih in koristih na spletu.

Uporabnost v praksi: Kaj učitelji dobijo s Samoocenjevalnim vprašalnikom

Za posameznega učitelja samoocenjevalni vprašalnik ni birokratski obrazec, temveč okvir za premislek, ki naslavlja konkretne vsakodnevne situacije in izzive:

- **Skupna opredelitev digitalnega dobrega počutja:** učitelji presojujejo, ali ima šolska skupnost enotno razumevanje digitalnega dobrega počutja, ki vključuje zavedanje tako o tveganjih kot priložnostih na spletu, ter skupno vizijo za zaščito, opolnomočenje in spoštovanje otrok ter mladih v digitalnem okolju.
- **Spodbujanje zdravih in uravnoteženih digitalnih praks:** ali in kako učenci aktivno sodelujejo v avtentičnih, zanje relevantnih in realnih dejavnostih, ki jim

pomagajo prevzeti odgovornost za lastne digitalne navade ter varovati svoje telesno, duševno, socialno in kognitivno dobro počutje.

- **Krepitev znanja in spretnosti:** samoocenjevalni vprašalnik učiteljem omogoča, da poglobijo svoje strokovno znanje in se tako počutijo bolj pripravljene za usmerjanje učencev pri varni in odgovorni rabi digitalnega okolja.
- **Digitalna vključenost:** samoocenjevalni vprašalnik preverja prakse digitalnega vključevanja, da bi zagotovili, da lahko vsi učenci – tudi tisti iz manj spodbudnih ali ranljivih okolij – aktivno sodelujejo in uspevajo v digitalnih učnih okoljih.
- **Sodelovanje s starši: ali in kako** učitelji vključujejo strategije za sodelovanje s starši, ki presegajo tradicionalne sestanke in temeljijo na pristopih sodelovanja, kar je ključno za vzpostavljanje zaupanja in odprte komunikacije ter za spodbujanje odgovorne rabe digitalnih tehnologij in spletne varnosti.
- **Rubrika za ovrednotenje** je drugi korak v procesu samoocenjevanja, ki za vsako področje, zajeto v samoocenjevalnem vprašalniku, ponuja dodatne elemente za razmislek ter učiteljem i pomaga prepoznati vrzeli in priložnosti za izboljšave.

Od rezultatov k ukrepanju: pretvorba rezultatov samoocenjevalnega vprašalnika v akcijski načrt

Najpomembnejši rezultat procesa samoocenjevanja digi.well ni sam rezultat, temveč akcijski načrt, ki mu sledi. Akcijski načrt je zasnovan tako, da področja z nižjimi ocenami pretvori v omejeno število prednostnih, časovno opredeljenih ukrepov, ki vplivajo na vsakodnevno prakso celotne šolske skupnosti. To dosega s (1) prepoznavanjem vrzeli glede na izhodiščne standarde, (2) izborom izvedljivih ukrepov, (3) določanjem odgovornosti, virov in časovnih okvirov ter (4) opredelitvijo meril uspešnosti in načinov spremljanja, ki omogočajo redno preverjanje in izboljševanje napredka.

Kako lahko učitelji uporabljajo akcijski načrt šole in svoje samoocenjevanje pretvorijo v ukrepe

Učitelji imajo ključno vlogo pri uresničevanju akcijskega načrta v razredu. Praktičen pristop je, da akcijski načrt obravnavajo kot nabor dogovorjenih rutin, načinov odzivanja in učnih točk, ki zagotavljajo doslednost med razredi, hkrati pa učiteljem omogočajo prilagajanje glede na starost učencev in predmetno področje.

1. Začnite s šolskimi prioritetami (ne z osebnimi preferencami):

Opredelite 2–4 podpodročja, ki jih je šola izbrala na podlagi povzetka samoocenjevalnega vprašalnika in izhodiščnih standardov, ter določite, katere spremembe so pričakovane v vsakodnevni praksi (npr. rutine uporabe naprav v razredu, poti za poročanje, osnovne preventivne dejavnosti, komunikacija s starši).

2. **Vsako prioriteto pretvorite v konkretne, izvedljive prakse v razredu:** Za vsako prioriteto določite, katere konkretne prakse bo izvajal *vsak učitelj* (npr. rutina odlaganja naprav, enoten odziv ob razkritju spletne škode, kratke preventivne dejavnosti v vsakem obdobju). Politike so učinkovite le, če se udeležajo v jasnih okvirih in ponavljajočih se praksah.
3. **Uporabite individualni pristop učitelja za zbiranje dokazov in spodbujanje napredka:**
Poleg šolskega načrtovanja lahko učitelji izvedejo preprost 2–4-tedenski cikel: izberejo eno šibkejšo podpodročje, jasno opredelijo vrzel, uvedejo eno spremembo v praksi, izberejo en kazalnik (preprosto dokazilo) in na koncu opravijo kratek pregled. Tako nastajajo hitri rezultati in konkretni dokazi, ki jih lahko vključijo v naslednji pregled šolskega akcijskega načrta.
4. **Vzpostavite smiselno spremljanje:** Uporabljajte preproste kazalnike, ki ne povečujejo bistveno obremenitve (npr. kratke povratne informacije učencev, hitro vprašanje za učence, kontrolni seznam za učitelje, kratek premislek ob koncu učne enote) ter jih uskladite s točkami pregleda v akcijskem načrtu.

Primer: pretvorba v ukrepe učiteljev (v skladu s pristopom akcijskega načrta)

UGOTOVITEV SAMOOCENJEVALNEGA VPRAŠALNIKA (PRIMER)	KAJ TO POMENI V PRAKSI (VRZEL)	UKREPI UČITELJA (V 2–4 TEDNIH)	PREPROSTI DOKAZI ZA PREGLED AKCIJSKEGA NAČRTA
Slabši rezultat pri pravilih/praksah v razredu	Pričakovanja so nejasna ali nedosledna med razredi	Skupaj z učenci oblikujte 3–5 skupnih rutin (npr. pravila uporabe naprav; uvedite dejavnosti brez tehnologije za izboljšanje koncentracije); uporabljajte enoten jezik pri pouku	Kratko vprašanje za učence: »Vem, kdaj in kako uporabljamo naprave v razredu?« + samopregled učiteljev (tedensko)
Slabši rezultat pri prepoznavanju potreb/odzivanju na težave	Učenci težav ne razkrijejo pravočasno; odzivi zaposlenih se razlikujejo	Uvedite varen način za pogovor (anonimna vprašanja/kratko tedensko preverjanje); uporabljajte enoten začetni odziv (npr. prepoznaj → pomiri → usmeri) ob razkritju škode na spletu	Kratka naloga: »Na koga se obrnem po pomoč?« + učiteljski kontrolni seznam: »Ali sem uporabil/-a dogovorjen pristop?«
Slabši rezultat pri jasnosti napotitve/prijave	Učenci in zaposleni ne vedo, kaj prijaviti in kako ukrepati	Pri vsakem relevantnem predmetu uporabite enostranski prikaz poti ukrepanja (na kratko ga predstavite in ponovite); izvedite 10-minutno	1-minutno preverjanje razumevanja + manj nerešenih primerov v evidenci ob pregledu

		razpravo s scenarijem o tem, kaj je treba prijaviti in komu	
Slabši rezultat pri sodelovanju s starši/skrbniki	Sporočila glede navad in tveganj med domom in šolo niso usklajena	Pošljite kratek, praktičen informativni list za starše (spanje/lokacija polnjenja naprav; pravila skupinskih klepetov; kako poiskati pomoč); povabite starše na praktično delavnico	Kratka anketa za starše + večja seznanjenost staršev z možnostmi podpore
Slabši rezultat pri digitalni vključenosti	Dejavnosti nenamerno izključujejo nekatere učence (dostop, spretnosti, posebne potrebe)	Pri vsaki nalogi, ki vključuje uporabo diitalne tehnologije preverite enakost dostopa: zagotovite alternativne možnosti (brez tehnologije ali z manj tehnologije); nudite podporo pri digitalnih kompetencah; preverite dostopnost	Dnevnik refleksije učiteljev + povratne informacije izbranih učencev (ciljno preverjanje)

Učitelji lahko vsako prioriteto iz akcijskega načrta pretvorijo v konkretne prakse v razredu z uporabo štirih elementov:

- **Podpodročje prioritete:** (iz akcijskega načrta).
- **Vrzeli v praksi:** »Nimamo ____, zato prihaja do ____.«
- **Ena sprememba v praksi (2-4 tedne):** (kaj bom dosledno izvajal/-a).
- **Kazalnik + datum pregleda:** (kakšen dokaz bom zbral/-a, kdaj bom to pregledal/-a in delil/-a).

Ta pristop pomaga zagotoviti, da akcijski načrt vodi v **dosledne prakse v razredu**, boljšo podporo učencem in učinkovitejše preprečevanje ter v trajnosten cikel spremljanja in izboljševanja – podprt z dokazi učiteljev in rednimi pregledi.

Navodila za uporabo teh orodij in začetek procesa samoocenjevanja so na voljo

[TUKAJ !!](#)